

Wspomnienia Marceliego Marchlewskiego

Pracowałem w tatrzańskich lasach

Ta książka¹ może zainteresować czytelników „PAUzy Akademickiej”, ponieważ i ojciec, i dwaj bracia autora byli uczonymi, z tym że ojciec i starszy brat byli wybitnymi i znanymi uczonymi i obaj w różnym czasie rektorami Uniwersytetu Jagiellońskiego. Natomiast sam autor był leśnikiem, pracującym przez całe swe zawodowe życie w Tatrach, gdzie ostatecznie był pierwszym dyrektorem ustanowionego w 1955 roku Tatrzańskiego Parku Narodowego. Wspomnienia, notatki i materiały zebrane w ciągu życia przez Marceliego Marchlewskiego (1905–1988) dotyczą głównie spraw gospodarki leśnej i ochrony przyrody w Tatrach, niemniej jest tam wiele interesujących informacji o życiu samego autora i o jego najbliższej rodzinie.

Marceli Marchlewski pracował początkowo w Fundacji „Zakłady Kórnickie”, należącej do Władysława Zamoyskiego, do której należała duża część lasów tatrzańskich. Po przejściu tych lasów w zarząd państwowy pracował w lasach państwowych w Tatrach, z tym że w roku 1938, po zajęciu przez Polskę części Tatr należących do Czechosłowacji, a mianowicie Jaworzyny Spiskiej, został mianowany nadleśniczym tych terenów. Jest to epizod z historii Tatr mało znany, który skończył się we wrześniu 1939, gdy wojska

Słowacji, sprzymierzone z Niemcami, odbiły tę część Tatr z powrotem, dlatego relacja autora, który był w centrum tych wydarzeń, jest bardzo cenna.

Okres po II wojnie światowej to powolny powrót do normalności w gospodarce leśnej i kształtowanie się Tatrzańskiego Parku Narodowego. Z relacji autora wyraźnie wynika, że nie był to proces ani szybki, ani łatwy. Widać jak od początków XX wieku zmieniły się standardy ochrony przyrody. Tak, na przykład, Fundacja Kórnicka dzierżawiła kamieniołomy na stokach Krokwi, gdzie regularnie prowadzono eksploatację. Jeszcze przed II wojną światową Tatry podzielone były na obwody łowieckie, w których przeprowadzano normalne polowania. Do tego dochodziły, trwające do lat sześćdziesiątych ubiegłego wieku, obciążenia lasów tatrzańskich serwitutami wypasowymi i opałowymi. Doprowadzenie do powstania Parku Narodowego w Tatrach było długim i najeżonym trudnościami procesem, który doprowadził polską stronę Tatr do obecnego kształtu, w czym ogromne zasługi położył Marceli Marchlewski.

ADAM ŁOMNICKI

¹ M. Marchlewski, *Pracowałem w tatrzańskich lasach*, Tatrzański Park Narodowy, Zakopane 2009, ss. 319.

Widok z Lodowej Przełęczy na Jaworową Dolinę i otaczające szczyty

foto: Bożena Brzoskowska

PAUza Akademicka – www.pauza.krakow.pl – tygodnik Polskiej Akademii Umiejętności i środowiska naukowego.

Rada Redakcyjna: Andrzej Szczekliak (przewodniczący), Magdalena Bajer, Andrzej Białas, Aleksander Koj, Janusz Limon, Ewa Lipska, Stanisław Rodziński, Piotr Sztompka, Jerzy Vetulani, Marta Wyka, Jerzy Wyrozumski, Jakub Zakrzewski, Franciszek Ziejka.

Redakcja: Andrzej Białas – redaktor naczelny; Andrzej Kobos, Marian Nowy – redaktorzy; Adam Korpak – grafika; Anna Michalewicz – dyrektor administracyjny; Witold Brzoskowski – fotokłód; Wydawnictwo PAU – konsultacje.

Adres do korespondencji: Polska Akademia Umiejętności, 31–016 Kraków, ul. Sławkowska 17; e-mail: pauza@pau.krakow.pl

Oczekujemy na artykuły do 6 000 znaków (ze spacjami) i ilustracje w formacie JPEG o rozdzielczości 300 dpi. Redakcja zastrzega sobie prawo skracania artykułów i korespondencji oraz zaopatrywania ich własnymi tytułami. Artykułów niezamówionych redakcja nie zwraca.